

УДК 658

Шаповалюк В. В.

## УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Вінницький національний технічний університет

### Анотація

У роботі досліджено поняття ліквідності та платоспроможності підприємства, розглянуто їх сутність та запропоновано заходи по удосконаленню управління платоспроможністю

**Ключові слова:** ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, кредит, борг, коефіцієнт ліквідності

### Abstract

In this work, investigates the concept of liquidity and solvency of the enterprise, considers their essence and proposes measures to improve solvency management

**Keywords:** liquidity; payment ability; financial stability; credit; debt; liquidity ratio

### Вступ

Ліквідність та платоспроможність підприємства, в умовах політичної нестабільності та економічної кризи є дуже важливою умовою для їх господарської діяльності. Для того, щоб вижити в сучасних умовах, підприємствам необхідно контролювати та постійно поліпшувати фінансові показники. Дослідженням управління ліквідності та платоспроможності займався ряд як зарубіжних вчених-економістів, таких як: Мазаракі А.А., Крейніна М. М., Абрютіна М. С., Дж. К. Ван Хорн, Дж. Депалленса, так і вітчизняних, серед яких: Андрущак Є. М., Тарасенко Н. В., Зянько В. В., Фурик В. Г., Мельник В. М. Метою роботи є обґрунтування напрямів покращення управління ліквідністю та платоспроможністю та висвітлення факторів, які впливають на ліквідність.

### Результати дослідження

В сучасних умовах при ринковій економіці, одним з найважливіших показників фінансового стану вважають ліквідність. Тому для ефективного функціонування та розвитку, а також для уникнення банкрутства кожне підприємство має дбати про хороші показники ліквідності та платоспроможності.

Платоспроможність – здатність держави, юридичних і фізичних осіб повністю виконувати свої зобов'язання щодо платежів, наявність у них для цього необхідних коштів[1].

Ліквідність підприємства – це його здатність швидко продати активи й одержати гроші для оплати своїх зобов'язань. Ліквідність підприємства характеризується співвідношенням величини його високоліквідних активів (грошові кошти, ринкові цінні папери, дебіторська заборгованість) і короткострокової заборгованості[2].

Під ліквідністю розуміють спроможність підприємства перетворювати свої активи на гроші без втрат їх ринкової вартості для покриття всіх необхідних платежів за мірою настання їх строків і швидкість здійснення цього перетворення. Від ступеня ліквідності балансу залежить платоспроможність підприємства. У той же час, ліквідність характеризує не тільки поточний стан підприємства (поточну платоспроможність), але й перспективний – фінансову стійкість.

Ліквідність і платоспроможність подібні між собою поняття, проте не однозначні, оскільки платоспроможність – це здатність підприємства розраховуватись за борговими зобов'язаннями на конкретний момент, а ліквідність відображає не тільки поточний стан, але й перспективу[3].

Основними показниками, на основі яких можна визначити платоспроможність підприємства, є:

- коефіцієнт автономії або його ще називають коефіцієнтом фінансової незалежності;
- коефіцієнт фінансового левериджу;

- коефіцієнт забезпеченості власними коштами; -коефіцієнт фінансової стійкості;
- коефіцієнт покриття або платоспроможності.

Основними показниками ліквідності можна вважати:

- загальний коефіцієнт ліквідності, або коефіцієнт покриття (коефіцієнт поточної ліквідності). За його допомогою ми можемо отримати загальну оцінку платоспроможності підприємства. Він відображає, скільки гривень поточних активів підприємства припадає на одну гривню поточних зобов'язань.
- коефіцієнт швидкої ліквідності. Він схожий до загального коефіцієнту ліквідності, але з розрахунку виключені виробничі запаси.
- коефіцієнт абсолютної ліквідності, який показує, яку частину короткострокових зобов'язань можна негайно погасити при необхідності.

Усі активи підприємства залежно від їх ліквідності можна поділити на такі групи:

1. Абсолютно ліквідні активи (Absolute liquiditi assets) – суми усіх статей грошових коштів, які можуть бути використані для здійснення поточних розрахунків негайно.
2. Активи, що швидко реалізуються (Cast and marketable securities) – це активи, для перетворення яких у наявні кошти потрібен певний час: дебіторська заборгованість, строк погашення якої не більше одного року, запаси готової продукції, товари покупні.
3. Активи, що повільно реалізуються – це виробничі запаси, а також різні витрати.
4. Активи, що важко реалізуються – це активи, призначені для використання і господарській діяльності протягом тривалого періоду[4]

Щодо політики управління платоспроможністю на підприємстві, то вона має включати наступні заходи:

- орієнтація на більше число дебіторів для мінімізації ризику несплати одним або декількома великими дебіторами;
- встановлення ліміту на максимальну суму кредиту, а також термінів, на які кредити будуть надані;
- внесення в договір пункту про санкції за порушення умов співпраці;
- слідкування за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості;
- надання знижок дебіторам за умови дострокового погашення позики;
- страхування ризиків;
- оцінка ділової репутації і платоспроможності дебіторів;
- створення резерву сумнівних боргів;
- створити спеціальний підрозділ для регулювання дебіторської заборгованості, або скористатись послугами аутсорсингових компаній.

## Висновки

Ліквідність – це платоспроможність постачальника і його здатність забезпечити своєчасне виконання боргових зобов'язань. Ліквідність – це спроможність ринку реалізувати цінні папери без істотної зміни цін.

Управління платоспроможністю підприємства ми можемо представити як процес управління активами і пасивами підприємства, до яких відносять: грошові кошти, дебіторську та кредиторську заборгованість, запаси, позаоборотні активи, залучені ресурси та власний капітал. На сучасному етапі дуже важливою є така характеристика, як платоспроможність, тому що діяльність підприємств ускладнюється тривалою кризою неплатежів, скороченням виробництва, гострим дефіцитом фінансових ресурсів, зростанням дебіторської та кредиторської заборгованості. Тому аналіз платоспроможності є надзвичайно важливим показником для забезпечення подальшої діяльності та розвитку підприємства на конкурентному ринку.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Фінанси підприємств : практикум / Фурик В. Г., Зянько В. В., Вальдшмідт І. М. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 87 с.

2. Фінанси підприємств. Непочатенко О.О.: навч. посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2013 — 363с.
3. Грабовецький Б. Економічний аналіз / Б. Грабовецький. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 256 с
4. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність : практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. - Вінниця : ВНТУ, 2017. — 143 с.

**Вероніка В'ячеславівна Шаповалюк** – студентка групи МОф-146, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: shapovalyuk97@gmail.com

Науковий керівник: **Василь Григорович Фурик**– канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

**Veronika V. Shapovalyuk** - Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: shapovalyuk97@gmail.com

Supervisor: **Vasyl Gr. Furik**- Cand. Sc. (Eng), Assistant Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia